

REGIONKONTOR LANDBRUK

LØRENSKOG, OSLO OG RÆLINGEN

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 Moss

Saksbehandler / telefon
Andreas Bostad Thauale /

Vår referanse:
22/8156- 4

Deres referanse:

Dato:
13.12.2022

Oversendelse av klage på vedtak om å tillate foryngelseshogst i marka - gnr 98 bnr 2 i Rælingen kommune

Bakgrunn

Saken gjelder klage på godkjenning av foryngelseshogst i bestandene 11, 16 og 21 på gnr 98 bnr 2 i Rælingen kommune, vedtak om hogst er gitt 18.11.2022. Grunneier er Roy Erik Fjerdingsby. Hogsten er planlagt utført av Viken Skog SA.

Kommunen fattet følgende vedtak:

Det vises til saksutredning og dokumenter i saken. I medhold av markaforskriftens § 7 godkjennes for 2 år hogst som omsøkt for 2 flater i bestandene 11, 16, 21 og 22 på gnr 98 bnr 2 i Rælingen kommune med følgende vilkår:

- Dersom driften gjennomføres i 2022 skal eventuelle kjørespor i driftsveien være ferdig pusset opp før 23.12.2022
- Det skal opplyses om farer ved klatring på tømmerlunner med store lesbare skilt
- Det skal skiltes om at drift pågår på ved innkjøringen til Sørli

Andre forutsetninger:

- Utenom ferdselsårene skal eventuelle kjøreskader utbedres så snart fuktighetsforholdene er til stede
- Landbrukskontoret skal varsles om igangsetting av hogst
- Landbrukskontoret skal varsles når hogsten er avsluttet

Vedtaket er påklaget av Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) og Østmarkas Venner (ØV), i brev datert 28.11.2022. Klagen begrunnes i 4 punkter

1. Landbrukskontoret har ikke vurdert de omsøkte hogstene etter naturmangfoldlovens §§ 9-12. Lovens § 7 krever at §§9-12 vurderes og at «Vurderingen skal fremgå av beslutningen». Dette er en saksbehandlingsfeil som medfører at vedtaket er ugyldig.
2. Godkjent hogstform – flatehogst – vil ytterligere øke den samlede belastningen for økosystemet av gjennomførte og omsøkte flatehogster i området, jf. nml. § 10. Den samlede belastningen er ikke vurdert i vedtaksbrevet.
3. Godkjent hogstform - flatehogst - vil innebære vesentlig ulempe for landskapsverdier, naturmiljø og friluftsliv.

- Bestandene har gjennomgående en skogstruktur som er godt egnet for alternativer til flatehogst. Slike hogstformer vil eliminere de vesentlige ulempene knyttet til landskap, klima og friluftsliv som følger av flatehogst.

NOA og ØV ber om at klagen gis oppsettende virkning.

Vurdering

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus er et fylkeslag av Norges naturvernforbund. NOA jobber for naturen i sin region. Østmarkas Venner er en forening med formål å bidra til å bevare Østmarka som natur- og friluftslivsområde for dagens og kommende generasjoner. Verken NOA eller ØV er ikke part i saken, men jf. forvaltningsloven § 28, kan en forening eller stiftelse ha rettslig klageinteresse.

Klageinteressen avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og foreningens tilknytning til det. I tillegg må det ligge innenfor organisasjonens formål og naturlige virkeområde å ivareta det som påklages. Landbrukskontoret mener NOA og ØV har klagerett, og klagen tas til behandling. Klagen er fremsatt innenfor fristen.

Klagen gis ikke oppsettende virkning.

1. Manglende vurdering av naturmangfoldloven §§ 9-12 – saksbehandlingsfeil

Ifølge naturmangfoldloven § 7 skal vurderingene av §§ 8-12 komme frem av beslutningen. Fravær av registrerte miljøverdier etter landbrukskontorets kriterier gir ikke grunnlag for å hoppe bukk over vurdering etter §§ 9-12.

- For § 9 bemerker NOA og ØV at fravær av registrerte naturverdier like gjerne kan skyldes et sviktende kunnskapsgrunnlag som reelt fravær av viktige naturverdier. Vi legger merke til at nøkkelbiotopene i området har sin opprinnelse i SiS (Siste Sjanse) hvilket indikerer at miljøregistreringene er av eldre dato.
- For § 10 bemerker NOA og ØV at omfattende flatehogst fjerner den naturlige variasjonen i landskapet. Det er variasjonen i skogstruktur (sjikting), alder og treslag som danner mangfoldet av ulike livsmiljø og nisjer som mylderet av skogens arter er avhengig av. Når betydelige arealer flatehogges over tid, ensrettes skogstruktur, alder og treslag og areal av de varierte livsmiljøene blir mindre. Effekten av tidligere, omsøkte og fremtidige flatehogster utgjør en belastning på økosystemet som må vurderes etter nml. § 10.
- For § 12 bemerker NOA og ØV at andre driftsformer enn flatehogst vil kunne dempe den samlede belastningen, jf. forrige kulepunkt, så lenge de alternative driftsformene i større grad ivaretar et naturlig variert skogbilde.
- § 11 tilsier at eventuell merkostnad ved andre driftsformer enn flatehogst skal bæres av tiltakshaveren. Uten reell vurdering også etter §§ 9-12 blir vurderingen av naturmangfoldlovens prinsipper kun en teoretisk øvelse uten mål og mening.

§ 9: Regionkontor landbruk er nødt til å forholde seg til tilgjengelig kunnskap i etablerte databaser for miljøinformasjon, samt ha tillit til utførte kartlegginger etter skogbrukets egen metodikk og naturtype-/NiN-kartlegginger i sin saksbehandling. Vi er likevel enig i at registreringene gjennomført av SiS er utgått på dato. Derfor er prosessen med nye skogbruksplaner med miljøregistreringer i området igangsatt. Vi forventer at nye planer er på plass i 2024. Landbrukskontoret kan ikke se at føre-var-prinsippet kommer til anvendelse for den omsøkte hogsten.

§ 10: Landbrukskontoret er utgangspunktet ikke enig i at det er betydelige arealer som flatehogges i området. Søknaden dreier seg om hogst av hogstmoden skog. Viktige livsmiljøer hensyntas gjennom at det settes igjen arealer i nøkkelbiotoper, og markaforskriftens § 3 annet ledd gir begrensninger på flatestørrelse (30 dekar) i Rælingen kommune. I behandlingen av søknaden ble det ikke gjort funn av naturverdier som skal hensyntas. I sum mener landbrukskontoret at dette sammen med vilkår gitt i vedtaket, ikke utgjør en belastning på økosystemet som må vurderes etter nml. § 10.

§ 11: Når tiltaket ikke anses å ha en belastning på naturmiljøet mener vi at § 11 ikke er relevant.

§ 12: Paragraf 12 gir ikke i seg selv hjemmel for å pålegge bestemte driftsmetoder, teknikker eller lokalisering. I dette tilfellet må hjemmel må finnes i markaforskriften som er hjemlet i skogbruksloven. Landbrukskontoret mener at det i markaforskriften § 7 er hjemmel til å nekte omsøkt hogst eller å sette føringer for hvordan hogsten skal gjennomføres. Best mulig driftsmetode kan omfatte blant annet tidspunkt for aktivitet og avbøtende tiltak. I og med at det ikke er registrert naturmangfold innenfor hogstområdene mener landbrukskontoret at dette prinsippet ikke kommer til anvendelse.

Kravet til kunnskapsgrunnet i nml § 8 er oppfylt når forvaltningen legger tilgjengelig kunnskap til grunn for avgjørelsen. Hovedregelen er at § 8 ikke stiller krav om innhenting av ny kunnskap. Regionkontor landbruk anser derfor at nml § er tilfredsstillende ivaretatt.

2., 3. Godkjent hogstform – flatehogst – vil ytterligere øke den samlede belastningen for økosystemet av gjennomførte og omsøkte flatehogster i området, jf. nml. § 10. Den samlede belastningen er ikke vurdert i vedtaksbrevet.

Markaforskriften gir kommunen hjemmel til å nekte hogst eller gi pålegg om hvordan hogsten skal gjennomføres dersom «hogsten kan føre med seg vesentlig ulempe for friluftsliv, naturmiljø, landskap eller kulturminne», jf. formålet i forskriftens § 1. En gjennomgang av hogstmeldinger og vedtak de seneste årene viser økende avvikning i området Fjerdingsby – Marikollen – Brudalen – Hektnerhøgåsen - Flatby. Med unntak av visse begrensninger for enkelte koller i et fåtall bestand er hogstene godkjent som flatehogst. Den samlede belastningen for økosystemet av de omfattende flatehogstene er ikke vurdert i vedtaksbrevet.

De godkjente hogstene på gbnr 98/2 vil utgjøre to hogstflater, hver på inntil 30 dekar, vest for Hansefellåsen. Vi viser også til RKLs godkjenning 18.11.2022 av flatehogst på gbnr 93/1, i området Brudalen-Breidmåsan og NOA og ØVs klage datert 28.11.2022. På østsiden av Hansefellåsen er store arealer allerede avvirket, delvis på arealer for planlagt ny boligbygging. Området som nå er godkjent for flatehogst er den umiddelbare nærskogen til de nye boligfeltene og flatehogst vil drastisk redusere områdetets kvaliteter for friluftsliv og naturopplevelse. Denne vesentlige ulempen for friluftslivet, jf. markaforskriftens hjemmelsgrunnlag, kan enkelt dempes ved å sette vilkår om hogstformer som i større grad opprettholder et variert skogbilde.

Det har over mange år vært lav hogstaktivitet i Rælingen kommune sett i forhold til den stående tømmerressursen. At dette utnyttes i en tid med høye tømmerpriser kan nok forklare hvorfor det er omsøkt mange hogster i nevnte område akkurat nå. Det er gjennom markaforskriften allerede lagt begrensninger på hogst ved at flatestørrelsen er satt til maksimalt 30 dekar i kommunen.

Når landbrukskontoret behandler søknader om hogst i marka sjekkes dette alltid opp mot Skogportalen med følgende kriterier:

1. Artsdatabanken: Rødlistearter
2. Naturbase (Mdir): Arter av stor og særlig stor forvaltningsinteresse, naturvernområder, naturtyper og utvalgte naturtyper

Da det ikke ble gjort funn i Skogportalen vurderte landbrukskontoret derfor at hogsten ikke er til ulempe for naturmangfoldet i området. Det er derfor ikke naturlig å vurdere den samlede belastningen i søknadsbehandlingen når naturmangfold ikke berøres i vesentlig grad.

Det er helt riktig som NOA og ØV skiver at det gjennom markaforskriften er hjemmel til å nekte hogst eller gi pålegg om hvordan hogsten skal gjennomføres dersom «hogsten kan føre med seg vesentlig ulempe for friluftsliv, naturmiljø, landskap eller kulturminne», jf. formålet i forskriftens § 1. Som tidligere nevnt anser landbrukskontoret at det ved tillatelse kan settes vilkår om tidspunkt for når en hogst skal gjennomføres og eventuelle avbøtende tiltak.

Landbrukskontoret mener det kan være vanskelig å gjennomføre lukket hogst på kollen i bestand 21. Dette begrunnes med at vi antar at trærne i bestanden vil få svekket sin sosiale stabilitet vesentlig gjennom en lukket hogstform på et såpass utsatt sted. Landbrukskontoret er også av den oppfatning at flatehogst i disse bestandene vil ha negativ påvirkning på landskapsnivå, men at dette ikke er vesentlig nok til å nekte hogst eller pålegge en annen hogstform.

Landbrukskontoret mener videre at markaforskriftens bestemmelser også gjelder for arealer nær tettbebyggelse, og at dette i seg selv ikke kan brukes som et argument for å pålegge andre hogstformer enn det som er omsøkt. Friluftslivets ferdselsårer er også spesielt hensyntatt i vedtaket.

4. Bestandenens skogstruktur er godt egnet for andre hogstformer enn flatehogst

NOA har vært på befaring i bestandene og mener at bestandene er egnet for andre hogstformer enn flatehogst.

Det går frem av markaforskriften § 4 første ledd at valg av metoder for foryngelse skal gjøres etter en samlet vurdering av økologiske, miljømessige og driftsøkonomiske forhold. Frøtre- eller skjermstillingshogst, småflatehogst, kanthogst eller gjennomhogst skal brukes i område der en kan oppnå stabilitet for trær som står igjen og der vilkårene for naturlig foryngelse er gode nok.

Som tidligere nevnt anser vi at den sosiale stabiliteten i bestandene vil svekkes ved en lukket hogst i et vindutsatt område. Dette kan medføre flere hogstingrep over kortere tid ved en eller flere oppryddingshogster. Det er også relativt lang avstand til lunneplass. Landbrukskontoret er derfor av den oppfatning at de driftsøkonomiske forholdene på stedet er i favør flatehogst, uten at dette går ut over miljøverdier i området. Det at driftsveien er skiløype er også et argument for å høste mest mulig av ressursene i få omganger av hensyn til friluftslivet. Landbrukskontoret mener derfor at omsøkt hogstform ikke er i strid med reglene i markaforskriften.

Konklusjon

Kommunens vurderinger bygger på tilgjengelige registreringer ved godkjenning av hogstsøknader. Skogbruksloven, forskrift om bærekraftig skogbruk §§ 3 og 5 og markaforskriften ivaretar de hensyn som må tas i forbindelse med hogsten. Kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml § 8 er oppfylt når forvaltningen legger tilgjengelig kunnskap til grunn for avgjørelsen. Landbrukskontoret kan ikke se at klagen har fremmet nye og avgjørende momenter i saken.

Landbrukskontoret mener at omsøkt hogstform ikke er i strid med reglene i markaforskriften.

Regionkontor landbruk opprettholder godkjennelsen av hogstene datert 18.11.2022

Klagen har ikke tilført saken nye opplysninger som vil påvirke hogsten i sin helhet. Klagen oversendes til Statsforvalteren i Oslo og Viken for endelig avgjørelse.

Med hilsen
Regionkontor landbruk

Knut Samseth
landbrukssjef

Andreas Bostad Thaulé
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg:

Klage på godkjent hogstsøknad - gnr 98 bnr 2 i Rælingen kommune

Oversendelsesepost

Svar - Søknad om foryngelseshogst i marka - gnr 98 bnr 2 - Hansefellåsen - Rælingen

Hogstmeldinger - foryngelseshogst i marka - gnr 98 bnr 2 - Rælingen

Bestand 11 Roy Erik Fjerdingby

Bestand 16 Roy Erik Fjerdingby

Bestand 21 Roy Erik Fjerdingby

Bestand 22 Roy Erik Fjerdingby

Kart drift november 2022

Kopi til:			
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus	Sognsveien 231	0863	Oslo
Roy Erik Fjerdingsby	Kirkevegen 26	2008	FJERDINGBY
Rælingen kommune	Postboks 100	2025	Fjerdingsby
Viken Skog Sa	Postboks 500 Sentrum	3504	Hønefoss
Østmarkas Venner	Postboks 85 Nordstrand	1112	Oslo